

Motion till riksdagen 2025/26:2301

av **Per-Arne Håkansson (S)**

Stärkt upphovsrätt

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn av lagstiftningen i syfte att stärka upphovsrätten för enskilda musik- och litteraturskapare och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Kollektiva rättighetsförvaltningsorganisationer har en central roll i att företräda upphovspersoner. Samtidigt finns det kritik från rättighetshavare mot hur dessa organisationer fungerar, särskilt när det gäller insyn, fördelningsmodeller och möjligheten för den enskilde upphovsmakaren att påverka.

För att säkerställa att upphovsrätten enligt EU-direktiven får fullt genomslag behöver upphovspersonernas ställning stärkas. Detta blir än mer angeläget i ljuset av den snabba utvecklingen inom AI och digitalisering. Den nya tekniska verkligheten gör att befintliga utmaningar kopplade till de immateriella rättigheterna blir ännu större. Om upphovsmakarna ska kunna tillvarata sina rättigheter krävs både att lagstiftningen moderniseras och att de kollektiva rättighetsorganisationerna fungerar transparent och rättssäkert.

En översyn skulle behöva ta ställning till följande åtgärder:

- att varje medlem tydligt och skriftligt får information om gällande fördelningsmodeller, inklusive tröskelmekanismer och deras ekonomiska konsekvenser
- att fullständig insyn ges i fördelningsunderlag, redovisning och omfördelningar som påverkar medlemmarnas ensamrätt och royalty.
- att uttryckligt och informerat samtycke inhämtas från upphovspersonen för väsentliga ändringar av fördelningsmodeller.
- att organisationerna årligen granskas av en oberoende revision vars rapport görs offentligt tillgänglig.
- att regeringen noga följer utvecklingen kring AI och upphovsrätten, upprätthåller en dialog med branschen och vidtar nödvändiga åtgärder för att upphovsmakarna inte ska hamna i ett svagare läge.

En sådan ordning skulle stärka rättssäkerheten, öka transparensen och bidra till att upphovspersonernas rättigheter skyddas och utvecklas i takt med digitaliseringen.

Per-Arne Håkansson (S)